

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Міжнародні економічні відносини**

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини
галузь знань 29 Міжнародні відносини
(2021 рік набору)

**ЗАТВЕРДЖЕННЯ ВЧЕНОЮ РАДОЮ
ННІ ЕУНІТ**

Голова вченої ради Алла СВИТЛИЧНА
(протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.)

Програма атестації вводиться в дію з
«01» вересня 2021 р.

Директор Алла СВИТЛИЧНА
(розпорядження № 515 від 31 серпня
2021 р.)

Полтава – 2021 р.

I. Преамбула

Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма Міжнародні економічні відносини першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини 29 Міжнародні відносини.

1. ВНЕСЕНО кафедрою економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету «30» серпня 2021 р. протокол № 1.

2. ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні науково-методичною ради спеціальності Міжнародні економічні відносини «30» серпня 2021 р. протокол № 1.

3. РОЗРОБНИКИ:

1. ШКУРУПІЙ Ольга, д. е. н., професор

2. ДЕЙНЕКА Тетяна, д. е. н., доцент

3. ДЕМИДЕНКО Леся, к.е.н., доцент

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти	4
2. Вимоги до кваліфікаційної роботи	5
3. Оцінювання рівня якості підготовки здобувачів вищої освіти	7
4. Порядок присвоєння кваліфікації особам, які здобувають вищу освіту	9
5. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації	9

Вступ

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма Міжнародні економічні відносини першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузь знань 29 Міжнародні відносини» (далі – Програма атестації) це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання відповідності сукупності здобутих здобувачами вищої освіти компетентностей (результатів навчання) вимогам стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини та освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини першого рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузь знань 29 Міжнародні відносини.

Метою програми атестації здобувачів вищої освіти є методичне забезпечення встановлення відповідності фактичних результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої-професійної програми.

Програма атестації встановлює:

- основні вимоги до атестації здобувачів вищої освіти;
- принципи формування і реалізації системи засобів атестації здобувачів вищої освіти;
- процедури та форми організації кваліфікаційних випробувань;
- процедури та критерії оцінювання якості підготовки здобувачів вищої освіти.

1. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти

1.1. Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності сукупності здобутих здобувачами вищої освіти компетентностей (результатів навчання) вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини та освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини першого рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

1.2. Атестація здійснюється на підставі оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей бакалавра з міжнародних економічних відносин відповідно до вимог стандарту вищої освіти та Національної рамки кваліфікацій.

1.3. Принципами формування і реалізації методик, призначених для кількісного та якісного оцінювання рівня досягнутих результатів навчання та сформованості програмних компетентностей осіб, які пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою Міжнародні економічні відносини першого рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

галузі знань 29 Міжнародні відносини є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

1.4. Атестація здійснюється відповідно до вимог стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини та освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини першого рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузь знань 29 Міжнародні відносини у формі захисту кваліфікаційної роботи.

1.5. Атестація здобувачів вищої освіти щодо встановлення фактичної відповідності знань та умінь осіб компетентностям і результатам навчання, визначених у стандарті вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини та в освітньо-професійній програмі Міжнародні економічні відносини першого рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузь знань 29 Міжнародні відносини, здійснюється Екзаменаційною комісією (далі – ЕК) з цього фаху, голова якої затверджується наказом ректора Полтавського державного аграрного університету.

2. Вимоги до кваліфікаційної роботи

2.1. Кваліфікаційна робота є підсумковою роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння здобувачами вищої освіти, що пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою Міжнародні економічні відносини першого рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузь 29 Міжнародні відносини, теоретичних знань та набуття практичної підготовки здатності до самостійної роботи за спеціальністю на первинних посадах відповідно до Національної рамки кваліфікацій.

2.2. Мета кваліфікаційної роботи – самостійне розв'язання складної задачі або комплексної проблеми у сфері міжнародних економічних відносин, що супроводжується проведенням досліджень та/або застосуванням інноваційних підходів та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3. Кваліфікаційна робота як метод оцінювання рівня якості підготовки здобувача вищої освіти має продемонструвати, що особа володіє системою спеціальних знань, які здобуті у процесі навчання та практичної підготовки на рівні новітніх досягнень науки у предметній області діяльності, що за сукупністю ознак є запорукою сформованості наукового мислення та здатності до творчої професійної діяльності, й передбачає наявність таких вмінь:

- вирішувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми, що передбачає застосування теорій та наукових методів до дослідження процесів і явищ у сфері міжнародних економічних відносин;

- працювати з інформаційними джерелами (законодавчими і

нормативними документами, науковою спеціальною літературою, у тому числі виданою іноземними мовами, матеріалами Інтернету та Інтранету, даними звітності міжнародних організацій та компаній тощо);

- викладати матеріал логічно та аргументовано;
- використовувати новітні дидактичні технології і методи;
- опанувати сучасні наукові методи для проведення теоретичних і емпіричних досліджень;
- використовувати набуті навички для розроблення пропозицій і обґрунтування рекомендацій з предмета дослідження;
- генерувати та обґрунтовувати гіпотези, ідеї, пропозиції у предметній сфері наукових досліджень;
- робити висновки щодо результатів проведених досліджень.

2.4. Виклад змісту кожного питання кваліфікаційної роботи має бути цілісним, логічним, доказовим і пояснювальним та науково аргументованим. Кваліфікаційна робота повинна відповідати таким вимогам:

- системності аналізу проблеми відповідно до предмета наукового дослідження;
- обґрунтованості пропозиції з розв'язання спеціалізованих завдань за тематикою дослідження, що є актуальними для практики міжнародних економічних відносин;
- конкретності та чіткості виведення висновків;
- правильності оформлення;
- наявності необхідних супровідних документів.

2.5. Тема кваліфікаційної роботи має відображати проблематику міжнародних економічних відносин і конструюватися на основі нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у результатах навчання, що визначають складові професійної компетентності бакалавра.

2.6. Структура кваліфікаційної роботи передбачає такі складові: вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел, додатки.

2.7. Кваліфікаційна робота виконується обсягом 2,0-2,5 авторських аркушів (1 д.а. дорівнює 40 000 друкованих знаків, що відповідає 22 сторінкам друкованого тексту). Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$. Зважаючи на це, граничні межі викладення основного текст роботи – не менше 40 сторінок друкованого тексту і не більше 60. Рекомендована кількість використаних джерел – 30-40. Кількість додатків не обмежується.

Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення»; оформлення списку використаних джерел – стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Процедурні вимоги щодо виконання, оформлення супровідних документів кваліфікаційної роботи та захисту в ЕК наведені у Методичних рекомендаціях до виконання кваліфікаційної роботи здобувачами ступеня вищої освіти «бакалавр» за освітньо-професійною програмою Міжнародні

економічні відносини першого рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузь знань 29 Міжнародні відносини. Відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим вимогам визначається шляхом проведення нормоконтролю науково-педагогічним працівником, що має відповідне навчальне навантаження.

2.8. При написанні кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності, а саме:

- здійснювати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну творчу діяльність.

Порядок перевірки кваліфікаційних робіт на наявність запозичень з інших джерел регламентується Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавській державній аграрній академії (нова редакція).

2.10. Захист кваліфікаційної роботи відбувається прилюдно на відкритому засіданні ЕК.

3. Оцінювання рівня якості підготовки здобувачів вищої освіти

3.1. Оцінювання якості підготовки бакалавра з міжнародних економічних відносин здійснюють члени ЕК на основі встановлених правил, принципів (об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності та компетентнісного підходу), критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики, визначених програмою атестації з урахуванням рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей.

3.2. Об'єктом оцінювання якості підготовки бакалавра з міжнародних економічних відносин є рівень досягнення результатів навчання та набута система сформованих компетентностей бакалавра освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини, відтворені у процесі виконання кваліфікаційної роботи.

3.3. Результати оцінювання якості підготовки бакалавра освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини першого рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини слугують засобом ідентифікації того, що здобувач вищої освіти 1) має концептуальні знання з фаху, здобуті у процесі навчання та практичної підготовки; 2) вміє вирішувати спеціалізовані завдання та проблеми, що виникають у практиці сучасних міжнародних економічних відносин, через комплексне застосування теорій та наукових методів в умовах, яким властива невизначеність.

3.4. Критерії оцінювання захисту кваліфікаційної роботи:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;
- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- оформлення роботи відповідно до стандартів;
- повнота відповіді на запитання членів ЕК.

3.5. Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються за використанням комплексної системи оцінювання: за 100-бальною, 4-бальною, та Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F»).

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «відмінно» (90-100 балів; А – за шкалою ЄКТС), якщо ознаки кваліфікаційної роботи ідентифікують результат дослідження здобувача так: робота відповідає обраній темі; структура роботи логічна та обґрунтована; робота виконана в установлені терміни; документ повністю відповідає стандартам з оформлення; сформульована власна думка щодо наукових і практичних положень, висвітлених у опрацьованих літературних джерелах, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні наукові дослідження, розрахунки і на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції; результати наукового дослідження опубліковано у наукових фахових виданнях та або у матеріалах наукових конференцій; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти виявив глибоке розуміння основних проблем досліджуваної ним теми, досконале володіння матеріалом, дав кваліфіковані відповіді на задані йому питання і надав вичерпні докази на захист висунутих в роботі наукових положень та висновків.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «добре» (74-89 балів; С або В – за шкалою ЄКТС), якщо ознаки кваліфікаційної роботи ідентифікують результат дослідження здобувача так: робота відповідає обраній темі; структура роботи логічна та обґрунтована; робота виконана в установлені терміни; документ повністю відповідає стандартам з оформлення; сформульована власна думка щодо наукових і практичних положень, висвітлених у опрацьованих літературних джерелах самостійно проаналізовано підібраний фактичний матеріал, проведено необхідні дослідження з правильним застосуванням чинних методик спеціального аналізу, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, які, однак, вони не є достатньо аргументованими; результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та /або матеріалах наукових конференцій; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти виявив добре розуміння проблем досліджуваної ним теми, володіння матеріалами, дав кваліфіковані відповіді на питання щодо представлених у роботі наукових положень та висновків.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «задовільно» (60-73 бали; Е або D – за шкалою ЄКТС), якщо робота відповідає обраній темі; структура роботи логічна та обґрунтована; робота виконана в установлені терміни; документ повністю відповідає стандартам з оформлення; тему роботи розкрито,

але власна думка щодо наукових і практичних положень за досліджуваною проблематикою сформульована нечітко; опрацювання літературних джерел зроблено на рівні реферування, аналіз статистичних баз даних та цифрової інформації з інших офіційних джерел – поверховий висновки сформульовано на рівні простої констатації фактів (без необхідного обґрунтування та належної аргументації); результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти правильно сформулював ключові проблеми дослідження, але відповів не на всі поставлені йому питання.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «незадовільно» (1-59 бали; FX або F – за шкалою ЄКТС), якщо в кваліфікаційній роботі не дотримано таких вимог: робота не відповідає обраній темі; структура роботи нелогічна, що не дозволяє дослідити об'єкт і предмет наукового аналізу; робота виконана з порушенням установлених термінів; документ не відповідає стандартам з оформлення; кваліфікаційна робота має компілятивний характер, аналіз виконаний поверхово, переважає описовість на шкоду системності і глибини; при захисті здобувач вищої освіти не відповів правильно на питання членів ЕК.

3.7. Рішення щодо оцінки результатів захисту кваліфікаційної роботи приймається на закритому засіданні ЕК більшістю голосів.

4. Порядок присвоєння кваліфікації, особам, які здобувають вищу освіту

За результатами успішного захисту кваліфікаційної роботи ЕК приймає рішення про присвоєння кваліфікації бакалавр міжнародних економічних відносин і про видачу здобувачу вищої освіти диплома встановленого зразка.

5. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма Міжнародні економічні відносини першого рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини сформована на основі таких нормативних документів:

– Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;

– Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;

– Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 № 1648) «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>;

– Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>;

– Національний освітній глосарій: вища освіта. URL: <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/glossariy.pdf>

– Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>;

– Стандарт вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/292-mizhna-econom-vidnosyny-B.pdf>;

– Освітньо-професійна програма Міжнародні економічні відносини першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузь знань 29 Міжнародні відносини URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/7398/oppbakmev-2021-sayt.pdf>;

– Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Полтавській державній аграрній академії. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennya-pro-atestaciyuzdobuvachiv-vyshchoyi-osvity-u-pdaa.pdf>;

– Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавській державній аграрній академії URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaplagiat.pdf>.

